

М.А. ВАСИЉЕВИЋ

ЈУГОСЛОВЕНСКИ
МУЗИЧКИ
ФОЛКЛОР

I

Miodrag A. Vasiljević

JUGOSLOVENSKI MUZIČKI FOLKLOR

I

Narodne melodije koje se pevaju na Kosmetu

GORANSKE NARODNE PESME

Priredio

Arhiv Kruševo

Beograd 1950.

Gora, 2023.

Umesto uvoda

Vasiljevićeva knjiga *Narodne melodije koje se pevaju na Kosmetu*, objavljena je 1950. godine kao prvenac u ambiciozno planiranoj seriji Jugoslovenski muzički folklor.

Knjiga sadrži obiman materijal, sabran po većim mestima uže teritorije Kosova (Podrima, Gorski srez, Binačka Morava i Sredačka Župa). Mnoge pesme zabeležene su u Skoplju i Beogradu, od ljudi koji su poticali sa pomenutih prostora. Autor je pesme prikupljao od 1932.do 1948. godine.

Knjiga sadrži ukupno 536 pesama (sa varijantama), razdvojenih na notni i tekstualni prilog, i plod je saradnje sa brojnim pevačima (pretežno pravoslavnim, u manjem broju i sa muslimanima iz Gore).

Autor je knjigu podelio na tri karakteristične celine. Jedna je muzikološka (sa rezimeom na stranom jeziku), druga notno-tekstualna, dok treći deo čine prateći sadržaji: analitički pregledi, registri pevača i pesama, rečnik manje poznatih reči lokalnog govora.

U ovom radu namera mi je bila da izvučem sve pesme koje je autor zabeležio u Gori i koje su vezane za Goru i da ih objavim u zasebnoj publikaciji.

Vasiljević je u Gori zabeležio 46 jednoglasnih pesama, dominantno muških pevača, a u manjoj meri grupnog ženskog izvođenja. Ovom izdanju dodate su još dve pesme, koje su zabeležene u Prizrenu, a spominju Goru i Gorane. Pesma pod rednim brojem 123. i pesma pod rednim brojem 153. Ukupno 48 pesama.

Na početku ove publikacije objavljen je autorov predgovor iz knjige kao i registar teritorija (sela) i pevača u kojima je sakupljao narodne pesme u Gori. U zagradi iza imena pevača zabeležene su tadašnje trenutne godine pevača i zanimanje kao i redni brojevi pesama koje je pomenuti pevač otpevao.

U knjizi je prvo objavljen notni pa tekstualni deo za sve pesme. Ovde su pesme poredane po redosledu (po rednim brojevima) kako su ušle u originalu, s time što

paralelno uz tekst ide notni zapis pesme. Postavljanje teksta i notnog zapisa jednog pored drugog daje jasniju sliku čitaocima i istraživačima.

Sve pesme iz Gore (48) žanrovski su podeljene na sedam celina:

- Ljubavne pesme - 21
- Pečalbarske pesme - 8
- Porodične pesme - 2
- Stare rodoljubive pesme - 3
- Umetničke pesme - 1
- Obredne pesme - 12
- Ostale obredne pesme (žetvarske i beračke) - 1

Na kraju publikacije objavljen je i rečnik manje poznatih reči lokalnog govora.

Arhiv Kruševo

PREDGOVOR

U ovu prvu knjigu moje zbirke narodnih melodija ušao je melografski materijal koji sam skupio na Kosmetu u avgustu 1946. godine i u julu 1947. godine. U avgustu 1946. godine obišao sam Prizren, Goransku Župu, Podrimu, Metohiju i deo Drenice, a u julu 1947. godine Kosovo Polje, Siriničku Župu i Gornju Moravu sa Gnjanom. Od starog materijala koji mi je iza rata ostao uneo sam nekoliko melodija koje sam ranije sabalježio u Beogradu i drugim mestima.

Školski raspust, kada mi je jedino moguće da putujem na teren radi beleženja narodne muzike, nije podesno vreme za melografski rad, jer su u to doba u jeku poljski radovi. Dešavalo mi se da prođem po nekoliko sela, a da ne zabeležim ni jednu jedinu melodiju. Pored toga, za vreme letnjeg raspusta učitelji odlaze iz sela, a oni poznaju dobre pevače i odlična su veza između pevača i melogafa.

Na izvanredno dobar prijem naišao sam u naseljima Goranske Župe gde se ljudi bave zemljoradnjom u znatno manjem obimu, a i sama žetva je nešto kasnija. Ovdje je asimilirano pevačko blago sa čitavog Balkana. Gorani, bivše gurbedžije i pečalbari, donosili su u svoj kraj silan pevački materijal, koji je pod uticajem njihove tradicije brže ili sporije menjao svoju suštinu i dobivao nov oblik, u jednom selu na jedan, a u drugom - na drugi način. Govor ovog kraja je još neispitan, a on je po svojim osobinama vrlo interesantan.

U ovoj zbirci nema ni jednog pevača profesionalca.

Osobita pažnja je posvećena tekstovima, načinu njihove klasifikacije po motivima (kod ljubavnih pesama) i po nameni (kod obrednih pesama). Iz razumljivih razloga, tekstovi melodija zahtevali su jedan sistematski rečnik provincijalizama i stranih reči. Za veliki broj podataka u ovom radu zahvalan sam prof. Gliši Elezoviću, akademiku, i Dimitriju Čemerikiću, general u penziji, koji su odlični poznavaoči kosovsko-prizrenskog dijalekta i orijentalnih jezika. Oni su zajedno obeležili akcente, a Čemerikić, koji je bio ljubazan da mi otpeva nekoliko pesama iz svoga zavičaja, iz Prizrena, *vršio je i neophodne ispravke tekstova.*

Autor

Miodrag Vasiljević

Vanredni profesor Muzičke akademije u Beogradu

TERITORIJA I PEVAČI

BROD:

1. Nazim Harun (54), magacioner - 50, 67, 91, 92, 169, 180, 197 (b), 212, 233, 261, 287 i 313;
2. Osman Sali Bekiroski (21), radnik - 70, 78, 149 i 214;
3. Ahmet Ašim (23), poslastičar - 11, 167 i 346;
4. Selim Islam (19), kuvar - 45 (a), 201 i 215;
5. Berzat Idriz (24), kuvar - 117 i 135;
6. Ismail Ramadan (26), poslastičar - 61;
7. Šerif Kapetanović (26), poslastičar - 187;
8. Jahija Bećirović (22), učenik Trgovačka akademija - 147;
9. Ramadan Musa (20), poslastičar - 167;
10. Eniva Selim (12), učenica osnovne škole - 257.

DRAGAŠ:

11. Imer Ismail (23), bolničar - 82, 166 i 172;
12. Selman Hasan Rahte (30), službenik SNO u Dragašu - 87 (a), 174 (a), 339 i 348;
13. Ramadan Karanfil (25), zemljoradnik - 377.

KRSTEC

14. Imer Harun (45), aščija u Beogradu, rodom iz Krsteca - 75 (b).

ZLI POTOK

15. N. Pelivanović (40), pekar u Beogradu, rodom iz Zlog Potoka - 45 (b).

PRIZREN

16. Jovan Lukić (50), učitelj - 123, 153.

TEKSTOVI PESAMA

I

NOTNI DEO

LJUBAVNE PESME

1. 10. Ore ago buljukbašo

Ore, ago, ago, buljukbašo,
Mlogo, ago, sela si šetalo,
Mlogo, ago, mome si gledalo,
Čije selo, ago, najubavo?
"Oginuo selo najubavo:
Mlogo kuće, mamó, mlogo mome,
Vo popova kuća do tri mome,
Do tri mome, mamó, kalešeste.
Za ristenka moma puška davam,
A za jald'za moma pet altani,
Za asiska moma - duša davam,
Duša davam, mamó, leb ne jadem!"

Pevala grupa pevača (Brod, 1946.)

The image shows a musical score for the song "Ore ago buljukbašo". It consists of two staves of music in a 3/4 time signature, with a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked as quarter note = 88. The number "10" is centered above the first staff, and "21" is in the top right corner. The word "Брод" (Brod) is written above the second staff. The lyrics are written below the notes.

10

21

Брод

О - ре, а - го, а - го, бу - љук - ба - шо,

Мно - го се - ла, а - го, си ше - та - ло,

2. 11. Ot ka ti som, maje, bećar bilo

Od kati som, maje, bećar bilo
V' ovja sokak, maje ne som bilo.
Ovja sokak na bosilek miriše!...

Pevao Ahmet Ašim (Brod, 1946.)

11

Брод

Од ка - ти сом, Ма - је, бе - ћар би - ло,

од ка - ти сом, Ма - је, бе - ћар би - ло,

The image shows a musical score for the song "Ot ka ti som, maje, bećar bilo". It consists of two staves of music in a single system. The top staff begins with a treble clef, a key signature of two flats (B-flat and E-flat), and a 3/4 time signature. Above the first few notes, there are tempo markings: a quarter note followed by "=232" and a half note followed by "(=116)". The word "Брод" is written above the end of the first staff. The lyrics "Од ка - ти сом, Ма - је, бе - ћар би - ло," are written below the first staff. The second staff continues the melody with the lyrics "од ка - ти сом, Ма - је, бе - ћар би - ло,". The music is written in a simple, folk-like style with a long melodic line.

3. 13. Pobratime ti vidof divojka

Pobratime, ti vidof divojka,
Ti ga vidof i ti ga zasakaf,
Ti ga vidof gore vo planina,
Ti bereše žouta jagličica,
Jagličica, svekakvo cvečešce,
Go deleše na četiri strane:
Jeno sebe, jeno drugarice,
Jeno tatku, jeno gledaniku...

Pevala grupa devojaka (Brod, 1946.)

13

Брод

♩ = 184

По-бра-ти-ме, ти-ви-до-доф-ди-вој-ка,

Ти га ви-доф и ти га за-са-ках, И!

The image shows a musical score for the song 'Pobratime ti vidof divojka'. It features two staves of music in G major (one sharp) and 3/4 time. The tempo is marked as ♩ = 184. The lyrics are written in Cyrillic script below the notes. The number '13' is centered at the top, and 'Брод' is written in the upper right corner. The score includes a key signature change from 3/4 to 2/4 and back to 3/4.

4. 45. (a) Ovčarče ofce paseše

Ovčarče ofce paseše, le džanum!
Pokraj di reka vrteše.
Reka mu dođe golema,
Donese moma ubava,
Moma mu, veli, govori:
"Ovčarče, mlado bečarče,
Izvadi moma ubava!
Ako me živa izvadiš,
Za tebe moma će bideḡ;
Ako me mrtva izvadiš,
Za tebe kurban će idem!

Pevao Selim Islam (Brod, 1946.)

45^a

♩=235 (♩=126) Брод

Оф-чар - че сф - це па - се - ше, ле Џа-нум,

По - крај њи ре - ка вр - те - ше,

По - крај њи ре - ка вр - те - ше.

The image shows a musical score for the song 'Ovčarče ofce paseše'. It consists of three staves of music in a 3/8 time signature. The first staff has a tempo marking of ♩=235 and a note value of (♩=126). The title '45^a' is written above the first staff. The word 'Брод' (Brod) is written above the second staff. The lyrics are written below each staff. The first staff has the lyrics 'Оф-чар - че сф - це па - се - ше, ле Џа-нум,'. The second staff has the lyrics 'По - крај њи ре - ка вр - те - ше,'. The third staff has the lyrics 'По - крај њи ре - ка вр - те - ше.'

4. 45. (b) Ovčarče ofce paseše

Tekst isti pevao N. Pelivanović (Zli Potok, 1946.)

45^b

♩ = 58

Зли Поток

Оф - чар - че оф - це

па - се - ше, Ца - нум, Оф - чар - че

оф - це па - се ше,

The image shows a musical score for a song. It consists of three staves of music in a single system. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 3/4 time signature. A tempo marking of '♩ = 58' is placed above the first staff. The number '45^b' is centered above the system. The title 'Зли Поток' is written in the upper right corner. The lyrics are written below the notes in Cyrillic script. The first line of lyrics is 'Оф - чар - че оф - це'. The second line is 'па - се - ше, Ца - нум, Оф - чар - че', with 'Ца - нум' underlined. The third line is 'оф - це па - се ше,'. The music features a mix of quarter, eighth, and sixteenth notes, with some phrases connected by slurs.

5. 50. Momičića, crni kosmičića

Momičića, crni kosmičića,
Pustajte me, mome, da zaminam,
Da zaminam, mome, da prominam,
Da prominam, mome, pokraj porte,
Pokraj porte, mome, divojkine!
"Da si grutka šeker da se stopiš,
Vo dvoroi nema da uležeš!"
Uma, uma junak na dva uma,
Ot ćedai v' dvoroi da vleze:
-Ore, mače, mače so đerdanče,
Da l' mi vide, mače, moja sevda?
"Ene ti ga, more, tvoja sevda,
De kopala, more, tuj zaspala,
Se pokrila sevda s bela krpa,
S bela krpa, more abdeslija!"

Pevao Nazim Harun (Brod, 1946.)

50

♩ = 100

Брод

Мо - ми - чи - ћа, цр - ни ко - сми - чи - ћа,

Пу - стај - те - ме, мо - ме, да за - ми - нам

The image shows a musical score for the song 'Momičića, crni kosmičića'. It features two staves of music in a 3/4 time signature. The tempo is marked as ♩ = 100. The title '50' is centered above the first staff, and the location 'Брод' (Brod) is written to the right. The lyrics are written below the notes. The first staff contains the lyrics 'Мо - ми - чи - ћа, цр - ни ко - сми - чи - ћа,' and the second staff contains 'Пу - стај - те - ме, мо - ме, да за - ми - нам'.

6. 61. Umre i zagina mlada i zelena

Umre i zagina, majčice, mila, le!
Mlada i zelena, lele!
Mlada i zelena,
Mlada i zelena, bela i rumena,
Bela i rumena, tenka i visoka.
Merak imam, mamu, na Gornu da idem,
Na Gornu da idem, na češma kamena,
Na češma kamena, na voda studena,
I da ja vidim sve mladi bečari,
Sve mladi bečari s kape nakrivene,
S kape nakrivene, s kose načešlane,
S kose načešlane, s grgi raskopčane,
S beli džamadani i so šes gajtani.
Vasijet ti ostanavm da me zakopet,
Da me zakopet vo gorni grobišta,
Da mi ostavite dve, tri vratičića,
Na prvo da gledam tupani će odit,
Tupani će odit, svirli će da svirat,
Oro će da igra vo Gorna Gumena,
Da go gledam, mamu, Suljo bozadžija,
Suljo bozadžija, dramski alvadžija;
Drugoto da gledam bučeje dvoroi,
Bučeje dvoroi, moje drugarice,
Moje drugarice, puste dadenice;
Trećoto da gledam drvari će minet,
Drvari će minet, pesmi će da pujet,
Pesmi će da pujet, puški će da frlat.

Pevao Ismail Ramadan (Brod, 1946.)

61

♩ = 276 ♩ = 138 Брод

У - мре и за - ги - на, мај - чи - це

ми - ла - ле, Мла - да и зе - ле

-на ле - ле, Мла - да и зе - ле - на,

7. 67. Ori Lešo dejče

Ori, Lešo, Lešo, Lešo, be dejče, (2)
Majka ti kalešo, (2)
Idi da prašaš, Lešo, de, dejče,
Na starata majka,
Oće li te dade, Lešo, de, dejče,
Tebe i za mene?
"Ako ne me dade, aman, bre bećarče,
Samo će ti dojdem,
Samo će ti dojdem, aman, bre bećarče,
Kuća ti ga znajem,
Kuća ti ga znajem, aman, bre bećarče,
U gorno mahalo!"

Pevao Nazim Harun (Brod, 1946.)

44

67

Брод

♩:192

О - ри Ле - шо, Ле - шо, Ле - шо, ле, дејче.

Мај - ка ти ка - ле - шо,

Мај - ка ти ка - ле - шо,

The image shows a musical score for the song 'Ori Lešo dejče'. It consists of three staves of music in a single system. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two flats (B-flat and E-flat), and a tempo marking of ♩:192. The number '44' is in the top left corner, and '67' is centered above the first staff. The word 'Брод' is written in the top right corner. The lyrics are written below the notes. The first staff has the lyrics 'О - ри Ле - шо, Ле - шо, Ле - шо, ле, дејче.' The second and third staves have the lyrics 'Мај - ка ти ка - ле - шо,'. The music is written in a simple, folk-like style with many slurs and ties.

8. 70. Ti som sakala šes godine

Ti som sakala šes godine,
A sedmata, džanum, ne te sakam,
A sedmata, džanum, ne te sakam,
Će ti begam za drugogo,
Za tvojega pobratima,
Za tvojega pobratima,
Za tvojega dušmanina.
"Stara ti je nana kriva,
Što ti vrati ustrounika!"

Pevao Osman Sali Bekiroski (Brod, 1946.)

45

70

Брод

♩ = 252

Te sam sa - ka - la šes go - di - ne,

A sed - ma ta, đan - am, ne te sa - kam.

The image shows a musical score for the song 'Ti som sakala šes godine'. It consists of two staves of music in G major and 8/8 time. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 8/8. A tempo marking of ♩ = 252 is present. The lyrics 'Te sam sa - ka - la šes go - di - ne,' are written below the first staff. The second staff continues the melody with the lyrics 'A sed - ma ta, đan - am, ne te sa - kam.' The word 'đan - am' is underlined. The number '70' is centered above the first staff, and 'Брод' is written to the right. The page number '45' is in the top right corner.

9. 75. (a) Idi, doјdi, Asan-aga

Idi, doјdi, Asan-aga, na pendžera,
Na pendžera, Asan-aga, pod pendžera. (2)
Da ti kažem, Asan-aga, edna duma,
Edna duma, Asan-aga, verna ljuba,
Da ne čujet, Asan-aga, komšiiite,
Komšiiite, Asan-aga, dušmanite!
Ne li doјdeš, Asan-aga, pod pendžeri,
Će si zemam, Asan-aga, drugo libe,
Drugo libe, Asan-aga, Arnauće,
Alva pravi, Asan-aga, mene rani,
Boza vari, Asan-aga, mene poјi!

Pevao Sali Bekteš Mandak (Brod, 1946.)

The image shows a musical score for the song "Idi, doјdi, Asan-aga". The score is written on four staves of music. Above the first staff, there is a tempo marking "♩:100 (♩:200)" and a key signature of one flat (B-flat). The number "75" is written above the second staff. The word "Брод" (Brod) is written above the third staff. The lyrics are written below the notes on each staff. The lyrics are: "И ди, дој - ди, А сан а - га, на пен - це - ра, На пен - це - ра, А - сан а - га, под пен - це - ра, На пен - це - ра, А - сан а - га, под пен - це - ра,". The score includes various musical notations such as treble clefs, time signatures (3/4, 2/4, 3/4), and dynamic markings.

9. 75. (b) Idi, dojdi, Asan-aga

Pevao Imer Harun, rodom iz Krsteca (Beograd, 1946.)

75^b

♩:216 (♩:108) Крстец

И - ди, дој - ди, А сан а - га, на пен - це -

ра, На пен - це - ра, А сан а - га, под пен - це -

49

ра, На пен - це - ра, А сан а - га, под пен - це - ра,

10. 78. Il mi grmi il se zemna trese

Il mi grmi, il mi grmi,
Il se zemna trese, Veli,
Il se zemna trese?
Niti grmi, nit' se zemna trese,
Toko ti sa tupani Usenove,
Usenove, gore vo planina,
Vo planina, ofčar se učini.
"Ajde, Usen, ajde, mili brate,
Dejka sme ti, Usen, izvadili!"
- Će te prašam, bre mila sestro,
Kua ste mi dejka izvadili?
"Sme izvadili Ata-ašiklija!"
- Da mi reče, bre, mila sestro,
Da ste, sestro, Aša izvadili,
Bi ti dao, bre mila sestro,
Bi ti dao altan-kolalija!

Pevao Osman Sali Bekiroski (Brod, 1946.)

78

♩ = 126 (♩ = 252)

Брод,

Ил ми гр - ми, ил ми гр - ми

Ил се зем - ња тре - се, Ве - ли,

Ил се зем - ња тре - се

11. 82. Altano, kad'no mori

Altano, kad'no mori, pripni mi kolena, (2)

Pripni na kolena, na levo, na desno,
Na levo, na desno, nešto da ti rečem:
Na majka da rečeš, večera da gotvi,
Večera da gotvi, nemoj za mnozina,
Nemoj za mnozina, za mene, za tebe,
Za mene, za tebe, pečena kokoška,
Pečena kokoška, lamba upalena,
Lamba upalena, nusa telosana,
Nusa telosana, vo bela odaja.

Pevao Imer Ismail (Dragaš, 1946.)

The image shows a musical score for the song 'Altano, kad'no mori'. The score is written on two staves of music. The first staff has a treble clef and a 3/4 time signature. The tempo is marked as 152. The number 82 is written above the first staff. The name 'Dragaš' is written above the second staff. The lyrics are written below the notes. The lyrics are: 'Ал - та - во кад' - но, мо - ри, при - ни на ко - ле - на,' and 'Ал - та - во кад' - но, мо - ри, при - ни на ко - ле - на,'.

12. 83. Na tri grande tri jabuće

Na tri grande, jado, tri jabuće,
Na četiri, jado, sokol sedi,
Pod tvoj pendžer, tebe čeka.
Ti si pendžer zatvorila,
S majka si se zagrlila,
Blaga dremka si prespila...

Pevala grupa devojaka (Brod, 1946.)

83

♩=268 (♩=134)

Брод

На - три гран - ње, ја - до, три ја - бу - ње,
На че - ти - ри, ја - до, со - ко се - ди,

The image shows a musical score for the song 'Na tri grande tri jabuće'. It features two staves of music in 8/8 time, with a tempo marking of ♩=268 (♩=134). The lyrics are written below the notes. The number '83' is centered above the first staff, and the word 'Брод' (Brod) is written in the top right corner. The lyrics are: 'На - три гран - ње, ја - до, три ја - бу - ње, На че - ти - ри, ја - до, со - ко се - ди,'.

13. 87. Vodeničare, star prijatele

Aman, vodeničare, star prijatele,
Somelaj, de go, aman, aman, žiteštevo! (2)
"Nevesto, mori, napromeneta,
Vodenica kolo mi nema, ne ti go melam! (2)
Aman, vodeničare, moj prijatele,
Mojva snaga kolo ti bilo, somelaj de go! (2)
"Nevesto, mori, tenka, visoka,
Vodenica trepetalki nema, ne ti go melam!" (2)
Aman, vodeničare, moj prijatele,
Mojve ruke trepetalke ti bile, somelaj de go! (2)
"Nevesto, mori, bela, rumena,
Vodenica voda mi nema, ne ti go melam! (2)

Pevao Selman Hasan (Dragaš, 1947.)

87^a

♩ = 54

Драгаш,

Аман, Во - де - ни - ча - ре, Стар при - ја - те - ле,

Со - ме - лај, де, го, А - ман, а - ман, жи - те - ште - во

Не - ве - сто, мо - ри, на про - ме - не - та,

Во - де - ни - ца ко - ло ми не - ма, Не - ти го ме - дам

The image shows a musical score for the song 'Vodeničare, star prijatele'. It consists of four staves of music in a key signature of two sharps (D major) and a common time signature. The tempo is marked as quarter note = 54. The lyrics are written below the notes. The score is numbered 87^a and includes the name 'Драгаш' (Dragaš) in the top right corner.

14. 91. Kara-Alija, kara li te mati

Kara-Alija, kara li te mati? (2)
Ne me kara, ej, ni me rano diga (2)
No me praća, ej, na bunar, na voda,
Ja ne znajem, ej, bunar vode de je! ...

Pevao Nazim Harun (Brod, 1946.)

91

♩ = 168

Брод

Ка-ра А-ли-ја, ка-ра ли те ма-

-ти, Ка-ра А-ли-ја, ка-ра ли те ма-

ти? Ни ме ка-ра ни ме ра-но ди-

-га, Ни ме ка-ра, ни ме ра-но ди-га!

92

The image shows a page of a musical score. At the top center is the number '91'. Below it, on the left, is a tempo marking '♩ = 168'. On the right, above the first staff, is the word 'Брод'. The score consists of four staves of music in a single system, each with a treble clef and a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The lyrics are written below the notes. The first line of lyrics is 'Ка-ра А-ли-ја, ка-ра ли те ма-'. The second line is '-ти, Ка-ра А-ли-ја, ка-ра ли те ма-'. The third line is 'ти? Ни ме ка-ра ни ме ра-но ди-'. The fourth line is '-га, Ни ме ка-ра, ни ме ра-но ди-га!'. At the bottom center of the page, below the fourth staff, is the number '92'.

15. 92. Majčice, mori, mila, premila

Majčice, mori, mila, premila,
Zašto me, majko, rodi pristava,
Ne možam, majko, d' idam na češma,
Ne možam, majko, da idam,
Ne možem d' idam na češma,
Od tija pusti bečari.
Od tija, majko, delije:
Belo mi lice sakaje,
Oka mi lokum davaja.

Pevao Nazim Harun (Brod, 1946.)

92

Брод.

138

Мај-чи-це, Мо-ри ми-ла, пре-ми-ла,
Зашто ме, Мај-ко ро-ди при-

57

-ста-ва, Не-мо-жам, Мај-ко д' идем,
на че-шма,

16. 117. Majčice, mila, premila (Jusuf i Džemilja)

Majčice, mila, premila,
Ta što je tolko jekava
Vo globočičke Prisuje?
"Oj, more, Jusuf-adžija,
Tija sa svirle, tupani,
I Džemiline svatoi:
Džemila dale, udale,
Daleko selo Šištevac,
Za baš-bečara Amzeta!"
Majčice mila, premila,
Zasedlaj konja dorija,
Džemila da ga ispratim!
Džemilo, gorska hanumo,
Podigni duak ot čelo
Još jenput da se vidime!

Pevao Berzat Idriz (Brod, 1946.)

117

168

Брод

Маж - чи - це ми - ла, пре - ми - ла ле - ле,

69

Та што је толко је - ка - ва, ле - ле, Та што

је толко је - ка - ва, Та што је толко

17. 123. Mursel mi sedi više selo

Mursel mi sedi više selo, ajde!
Mursel mi sedi više selo,
Više selo, vo gumeno,
Na noge mu vil kondure,
Vil kondure s pemb čaure,
Mi go vika malka sestra:
"Ajde, Mursel, da ručame!"
Ne, bre, sestro, ne m' se jade:
Mi ga zele gledanica
Za mojega pobratima,
Pobratima - dušmanina!

Pevao Jovan Lukić, učitelj (Prizren, 1946.)

The image shows a musical score for the song 'Mursel mi sedi više selo'. The score is written on two staves in a single system. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a time signature of 3/4. A tempo marking of '♩ = 144' is placed above the first staff. The number '123' is centered above the staves. The word 'Призрен,' (Prizren) is written in Cyrillic above the second staff. The lyrics are written below the notes. The first line of lyrics is 'Мур - сел ми - се - ди ви - ше се - ло, ај - де,' and the second line is 'Мур - сел ми се - ди ви - ше се - ло,'. The music consists of eighth and quarter notes, with some notes beamed together.

18. 135. Ajšo, Ajšo, momiče mlado

Oj, Ajšo, Ajšo, momiče mlado,
Zemaj me mene duri som mlado,
Duri som mlado, duri som rado!
Pustava mlados brgo proođa,
Ka pile proleć, ka kukajčica.
Pustijot babo - bolen da leži,
Bolen da leži - brgo da umre!

Pevao Berzat Idriz, poslastičar (Brod, 1946.)

135

Брод.

144

Ој, Ај - шо, Ај - шо, мо - ми - че мла - до,

Зе - мај ме ме - не ду - ри сам мла - до,

The image shows a musical score for the song 'Ajšo, Ajšo, momiče mlado'. It consists of two staves of music in a 3/4 time signature. The first staff begins with a tempo marking of 144 and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written below the notes. The second staff continues the melody. The number '135' is printed at the top center, and 'Брод.' is written at the top right. A small '144' is written above the first staff.

19. 147. Dajte mi, momi, edna čaša voda

Dajte mi, momi, edna čaša voda,
M'tna, čopurna, neka je! (2)
"Za tebe imam gornečka voda,
Alija kabadaija!"
Dajte mi, momi, edno parče leba,
Brkano, mešano, neka je!
"Za tebe ima bela pogača,
Alija kabadaija!"
Dajte mi, momi, edno jorganište,
Drpavo, cepano, neka je!
"Za tebe ima meće šiltina,
Alija kabadaija!"

Pevao Jahija Bećirović, učenik trgovačke akademije u Beogradu (Brod, 1946.)

The image shows a musical score for the song 'Dajte mi, momi, edna čaša voda'. The score is written on three staves of music. The first staff begins with a treble clef, a 3/4 time signature, and a tempo marking of ♩ = 248. The number '147' is printed above the first staff. The lyrics are written below the notes. The second and third staves continue the melody and lyrics. The word 'Брод,' is written above the end of the first staff. The lyrics are: 'Дај - те ми, мо - ми, е - дна ча - ша во - да М' - тна, чо - пур - на не - ка је, М' - тна, чо - пур - на не - ка је.'

20. 149. Izlezi, staro Sajdiče

Izlezi, staro Sajdiče, lele, (2)
Da vidiš Šaban-budala, (2)
Ka ti ga glava prevrzau, lele,
So Ajšinoto čevriče,
Sve naokolo kiteno, lele,
So bele pare redeno.
Šabane, milo majkino, lele,
Ajšiče ne go davaje,
Skupo mu mito sakaje, lele,
Šijese žouti altani.

Pevao Osman Sali Bekiroski, bozadžija (Brod, 1946.)

149

♩ = 168

Брод

Из - ле - зи, ста - ро сај - ди - че, ле - ле, Из - ле - зи

ста - ро сај - ди - че, ле - ле, Да ви - диш Ша - бан бу -

- да - ла, Да ви - диш Ша - бан бу - да - ла,

The image shows a musical score for the song 'Izlezi, staro Sajdiče'. It consists of three staves of music in 3/4 time, with a tempo marking of ♩ = 168. The key signature has one sharp (F#). The lyrics are written below the notes. The word 'Брод' (Brod) is written above the second staff. The lyrics are: 'Из - ле - зи, ста - ро сај - ди - че, ле - ле, Из - ле - зи ста - ро сај - ди - че, ле - ле, Да ви - диш Ша - бан бу - да - ла, Да ви - диш Ша - бан бу - да - ла,'.

21. 153. Goranine, ćafanine

Goranine, ćafanine, (2)

Goranine, Goranine, ćafanine, (2)

Goranka ti gaće nema!

"Ako nema će gu kupim,

Će gu kupim jum dimije,

Jum dimije, džanfuzlije,

Džanfuzlije, kod komšije!"

Pevao Jovan Lukić, učitelj (Prizren 1946.)

153

♩ = 168

Призрен

Го - ра - ни - не, Ћа - фа - ни - не,

Го - ра - ни - не, Го - ра - ни - не, Ћа - фа - ни - не,

The image shows a musical score for the song 'Goranine, ćafanine'. It features two staves of music in a 3/2 time signature with a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked as ♩ = 168. The score includes the lyrics in Cyrillic and Latin script. The word 'Призрен' (Prizren) is written above the second staff. The lyrics are: 'Го - ра - ни - не, Ћа - фа - ни - не,' on the first staff and 'Го - ра - ни - не, Го - ра - ни - не, Ћа - фа - ни - не,' on the second staff.

PEČALBARSKE PESME

22. 166. Na gurbet će idem

Na gurbet će idem
Čakar-Atidžo le, mori,
Pare da dobivam,
Bre, gledanice, le, mori,
Pare da dobivam,
Pare da dobivam, tebe da te zemam!
Da se pazarime doće me ispratiš?
"Ja će te ispratim dur do Samo-Drvo,
Imer, bre bećar, dur do Sečen-Kamen,
I će ti donesem meće priganice,
Meće priganice s šećer nasolene!"
Ja će ti ostavim obadva ključevi,
Obadva ključevi od moji sand'ci:
Vo edniot sand'k ruo novo, žensko,
Ruo novo, žensko, en p't oblečeno;
Vo drugiot sand'k ruo manestečko,
Ruo manestečko, neje oblečeno,
Ti će se omužiš, mene da ne čekaš,
Ti će mi zemaš mujego pobratima,
Mujego pobratima, što od gurbet dojde!
"Ja ne se mužim, Imer, bre bećar,
Tebe će čekam od gurbet da dojdeš!"

Pevao Imer Ismail (Dragaš, 1946.)

166

$\text{♩} = 100$

Драгаш

На гур - бетће и - дем, Ча - кар А -

- ти - цо ле, мо - ри, Па - ре да до

би - вам Бре гле - да - ни - це ле,

23. 167. Melo, melo, Seburanče

Melo, melo, Seburanče, dva ravni dvoroi,
Seburanče, dva ravni dvoroi.
"A što plačeš, Seburanče, što dvoroi ne meteš,
Seburanče, što dvoroi ne meteš,
El me nečeš, Seburanče, te dvoroi ne meteš,
Seburanče, te dvoroi ne meteš?"
Ja te sakam, Ali-aga, i dvoroi će metem,
Ali-aga, i dvoroi će metem,
Som videla, Ali-aga, dva loši sanoj,
Ali-aga, dva loši sanoj,
Jen za tebe, Ali-aga, a eden za mene,
Ali-aga, a eden za mene:
Džvezda denica, Ali-aga, vo skut mi padnala,
Ali-aga, vo skut mi padnala,
Vo skut mi padnala, Ali-aga, skut mi nasipala,
Ali-aga, skut mi nasipala,
El mene će turaš, Ali-aga, el na gurbet će odiš,
Ali-aga, el na gurbet će odiš?
"Ne te turam, Seburanče, na gurbet će idem,
Seburanče, na gurbet će idem.
Sprem'se, spremi, Seburanče, da me poispratiš,
Da me poispratiš, Seburanče, do tetovski derman,
Seburanče, do tetovski derman!"

Pevao Ahmet Ašim, poslastičar (Brod, 1946.)

90

мо-ря, Па-ре да до би-вам,

167

Брод

Ме-ло, ме-ло Се-бур-јан-че

Два рав-ни дво-ро-и, Се-бур-јан-че

Два рав-ни дво-ро-и,

24. 168. Gledaj me, gledaj, bre gledanice

Gledaj me, gledaj, bre gledanice,
Nagledaj mi se,
Dneska som ovde, oko šareno,
Utre me nema,
Gurbet će idem, ah, prva sevdo,
Će te ostaim,
Će te ostaim, bre gledanice,
Ne me zabravaj!
Račaj, poračaj, ah, prva sevdo,
Što da ti pratim?
"Prati mi, prati, bre gledaniku,
Svetno sitarče,
Ja da ga nosim, bre gledaniku,
I da te želim,
I da te želim, bre prvo libe,
Da te spomenjam!"

Pevao Ramadan Musa, (Brod, 1946.)

168

♩ = 86

Брод

Гле - дај ме, гле - дај, бре гле - да - ни - це,

На - гле - дај ми се,

На - гле - дај ми се,

The image shows a musical score for the song 'Gledaj me, gledaj, bre gledanice'. It features three staves of music in a 3/4 time signature with a tempo of 86. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The lyrics are written below the notes. The word 'Брод' (Brod) is written above the first staff. The lyrics are: 'Гле - дај ме, гле - дај, бре гле - да - ни - це, На - гле - дај ми се, На - гле - дај ми се,'.

25. 169. Ugurola, siroma

Bre, ugurola, siroma,
Ugur da ti se, Nazim, le, ugoti,
Mlogo da pari dobiješ,
Šamija da mi doneseš,
So često brdo tkajena,
Sos bele pare redena!
Temna ti magla zatemni,
Ka ćeš prefriš planina,
So tija kusi z'banče,
So tija plitke openke,
I so tija lite obojke?
Ka ga parosa Nazim Zejnepa,
Na tija ritče Sredoka,
Zdverale zvze na oči,
S obadve ruke vo medra,
Zejnepa zbori, govori:
Porano doma da dojdeš,
Koga se oret ograde,
Koga se sije bosilek,
Toga se pletet čerapi,
Toga se besa vrzuje!
Nemoj da, Nazim, letuješ,
Leto je teška vrućina,
Porano doma da dojdeš,
Da te ne fati groznica!
Čavki po zemna panujet.
Soberi prano, neprano,
Pobrgo doma da dojdeš.

Pevao Nazim Harun, magacioner (Brod, 1946.)

169

Брод

$\text{♩} = 200$

Бре(ј)у - гу ро - ла, си -
ро - ма, (ј)у - гур да ти се Кур - то (ле)

91

у - го ди, у - гур
да ти се, Кур-то (ле), у го ди

26. 172. Kako će se odvojime

Kako će se odvojime, ej, mome!
Kako će se odvojime,
Ja od tebe, ti od mene?
Će ti pratim šarka knjiga,
Šarka knjiga, crno pismo,
Em da čitaš, em da plačeš.
Ja će idem na daleko,
Na daleko vo Srbija,
Vo Srbija, vo Beligrad!

Pevao Imer Ismail (Dragaš, 1946.)

172 Драгаш

Ка - ко ће се о - дво - ји
ме, еј мо ме, Ка - ко ће

92

се о дво - ји ме,

28. 180. Što ti lika požltela

Što ti lika,

Ilfano, le, ćerko, le,

Požltela,

Irfano, ćerko, le,

Požltela?

"Som imalo, majčice mila, le, teško, le gajle,

Teško gajle, gurbedžisko:

Mu som plelo srm čorape,

Boš će dojde za Đurđijen,

On ostanal da letuje,

Da letuje tri godini,

Tri godini šes meseci,

Pusta letuačka srce mi izgore!

Što ti usta, Ilfano, ćerko, le, podgorela?

"Som imala, majčice mila, le, teško, le, gajle,

Teško gajle, gurbedžisko:

Mu som tkalo, šaren ćilim,

Boš će dojde, da mi legne,

On ostanal, da letuje,

Da letuje, tri godini,

Tri godini, šes meseci.

Pusta letuačka, srce mi izgore!

Pevao Nazim Harun (Brod, 1946.)

180

Брод

Што ти ли ка, Ил фа но
ћер ко ле, По жл те
ла, Ил фа но ћер ко ле,
По жл те ла,

9. 186. Se zaženilo spainče

Se zaženilo spainče, lele,
Od petnaese godini, tugo, od petnaese godini.
Izvadnu dobra devojka, lele,
Na pladne mu ga dadoa, tugo, na pladne mu ga dadoa,
Na ikindija ga zea, lele,
Na akšam go zatvorja, tugo, na akšam go zatvorja.
Na polnoč ferman mu dojde, lele,
Spaiče asker da ide, tugo, spaiče asker da ide,
Spaiče asker da ide, lele.
Askerl'k devetgodišen, tugo, askerl'k devetgodišen.
"Majčice mila, premila, lele,
Golem amanet ostavam, tugo, golem amanet ostavam:
Ne idi često, počesto, lele,
Vo roda s moja kaduna, tugo, vo roda s moja kaduna:
Ne idi često, počesto, lele,
Na voda s moja kaduna, tugo, na voda s moja kaduna!"
Minale devet godine, lele,
Ene go ide spaiče, tugo, ene go ide spaiče,
S belogo kojnja pod sebe, lele,
I britka sablja pred sebe, tugo, i britka sablja pred sebe.
"Majčice mila, premila, lele,
Da l'te slušala amanet, tugo?
- Spaiče, sine, premili, lele,
Amanet ne me slušalo, tugo, amanet ne me slušalo,
Često vo roda odalo, lele,
S bečari ti se gledalo, tugo, s bečari ti se gledalo!
"Spaiče milo, premilo, lele,
Nemoj da slušaš matere, tugo, nemoj da slušaš matere,
Idi da prašaš dajidžoi, lele,
I tvuji mili drugari, tugo, i tvuje mili drugari!"
Majčice mila, premila, lele,
Nečeš da gledaš dva dobra, tugo, nečeš da gledaš dva dobra,

Majčice mila, premila, lele,
Sakaš da gledaš dva groba, tugo, sakaš da gledaš dva groba!"

Pevao Šerif Kapetanović, bakalin (Brod, 1946.)

186

♩ = 232

Брод

Се за - же - ни - ло
спа - и - че, ле - ле, Од пе - тна
(је - се го - ди - ни, ту - го, Од пе -
тна (је - се го - ди - ни,

PORODIČNE PESME

V. Ljubav majke i dece

30. 197. (b) Rasturi se Šar Planina

Rasturi se Šar Planina,
Šar Planino, rasturi se Šar Planina.
Te potfati tri ofčara,
Šar Planino, te potfati tri ofčara,
Tri ofčara, tri čobana,
Šar Planino, tri ofčara, tri čobana.
Prvi ofčar gu se moli,
Šar Planino, prvi ofčar gu se moli:
"Nemoj mene da potfatiš,
Šar Planino, nemoj mene da potfatiš,
Imam majka će me žali,
Šar Planino, imam majka će me žali!"
Drugi gu se ofčar moli:
"Nemoj mene da potfatiš,
Šar Planino, nemoj mene da potfatiš,
Imam sestra će me žali,
Šar Planino, imam sestra će me žali!"
Treći gu se ofčar moli:
Šar Planino, treći gu se ofčar moli:
"Nemoj mene da potfatiš,
Šar Planino, nemoj mene da potfatiš,
Imam žena će me žali,
Šar Planino, imam žena će me žali!"
Progovara Šar Planina,
Šar Planina, progovara Šar Planina:
"Čujte mene, tri ofčara,
Tri čobana, čujte mene tri ofčara,
Majka žali dur do veka,
Tri čobana, majka žali dur do veka,
Sestra žali dur s'omuži,
Tri čobana, sestra žali dur s'omuži,
Žena žali den do pladne,
Tri čobana, žena žali den do pladne!"

Pevao Nazim Harun (Brod, 1946.)

197⁶

♩-208

Брод

Ра - сту - ри се, Ра - сту - ри се

105

Шар пла - ни - на, Шар пла - ни но,

Ра - сту - ри се Шар пла - ни на

Ритм.вар: или итд.

31. 201. Što se beli gore vo planina

Što se beli, babo mori,
Gore vo planina,
Što se beli, babo mori,
Gore vo planina,
Da l' sa kamnoi, el' sa orloi?
"Nit' sa kamnoi, nit' sa orloi,
No sa, nuse mori, šileina,
Šileina, nuse, Sulj-Ćajine,
Suljo-Ćaja, nuse, go vatile,
Go vatile, nuse, aramije,
Mu sakale, nuse, trista bravi,
Trista bravi, nuse, sve odbrani!"
- Neka dava, babo, šes stotine,
Suljo-Ćaja, babo, doma nek je,
Ne som došla, babo, za dzidoi,
Ja som došla, babo, za Sulj-Ćaja!
"Promenaj se, nuse, našaraj se,
Ka prv večer, nuse, vo četvrtok,
Suljo-Ćaja, nuse, će ti dojde!"

Pevao Selim Islam (Brod, 1946.)

The image shows a musical score for the song 'Što se beli gore vo planina'. The score is written on two staves in a 3/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked as quarter note = 92. The title '201' is centered above the first staff, and the location 'Брод' (Brod) is written above the second staff. The lyrics are written below the notes, with some words underlined. The lyrics are: 'Što se be - li, ba - bo mo - ri, go - re vo pla - ni - na, Što se be - li, ba - bo mo - ri, go - re vo pla - ni - na.'

STARE RODOLJUBIVE PESME

32. 212. Puče puška gore vo planina (Bećir Kapetan)

Vezen (mi) veza svileno maramče, (2)
Komu (go) vezeš svileno maramče,
El (je) za mene, el je za Mejmeda?
"Nije (za) tebe, nije za Mejmeda,
Ja (si) go vezem Bećir - Kapetanu!"
Puče puška gore vo planina,
Te mi ubi Bećir - Kapetana,
Mi go udri među gajtan veđi,
Se sobraha sve brodske devojke,
Da doneset Bećir - Kapetana.

Pevao Nazim Harun (Brod, 1946.)

The image shows a musical score for the song "Puče puška gore vo planina". The score is written on three staves of music. The first staff begins with a treble clef, a common time signature (C), and a tempo marking of ♩=72. The number "212" is written above the first staff. The lyrics "Вез - ден ве за Сви - ле" are written below the first staff. The second staff continues the melody with lyrics "- но ма - рам - че, Вез - дан ми ве". The third staff concludes the phrase with lyrics "- за Сви - ле - но ма - рам че". The word "Брод" is written above the end of the first staff. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some phrases marked by slurs.

33. 214. Jani konja, Omer-ago

Jani konja, Omer-ago,
Jani konja, Omer-ago, ajde doma! (2)
Kuća ti ga, Omer-ago, sardisale,
Na sve strane mitraljezi kurdisale,
Porta ti ga, Omer-ago, iskršile,
Pa ti vogle, Omer-ago, v' baš odaja,
Pa ti zele, Omer-ago, sand'k s lire;
Deca ti ge, Omer-ago, istepale,
Dejke ti ge, Omer-aga, omužile,
Žena ti ga, Omer-aga, premužile!

Pevao Osman Sali Bekiroski (Brod, 1946.)

The image shows a musical score for the song 'Jani konja, Omer-ago'. The score is written on three staves of music. The first staff begins with a tempo marking of 120 and a key signature of one flat. The second and third staves are in common time (C). The lyrics are written below the notes. The number '214' is printed at the top center of the score. The word 'Брод' (Brod) is written above the final note of the first staff. The lyrics are: 'Ja' - ni ko - ња, O - мер а - го, Ja' - ni ko - ња, O - мер а - го, ај - де до - ма, Ja' - ni ko - ња, O - мер а - го, ај - де до - ма'.

34. 215. Marijo, deli, bela kumrijo

Marijo, deli, bela kumrijo, mori!
Što ti je, Maro,
Krotko, mori, odenje,
Što ti je, Maro,
Krotko, mori, odenje?
Da li ti težit stomnite,
Ili ti težit đerdani?
"Nito mi težit stomnite,
Nito mi težit đerdani, more!
Toko mi težit merakot:
Moj merak mi je daleko,
Duri vo grada Bitola,
Teške mu prange na noge,
Ž'lti sindžiri na ruke!"

Pevao Selim Islam (Brod, 1946.)

215

♩ = 94

Брод

Ma - ri - jo, de - li be - la kum ri - jo, mo - ri.

The image shows a musical score for the song 'Marijo, deli, bela kumrijo'. The score is written on a single staff with a treble clef and a 3/4 time signature. The tempo is marked as ♩ = 94. The key signature has one flat (B-flat). The lyrics are written below the notes. The word 'Брод' (Brod) is written above the staff on the right side. The lyrics are: 'Ma - ri - jo, de - li be - la kum ri - jo, mo - ri.' The word 'mo - ri' is underlined.

Што ти је, Ма - ро, Крот - ко, мо - ри,
о - де - ње, Што ти је, Ма - ро,
Крот - ко, мо - ри, о - де - ње,

The image shows a musical score for three staves. Each staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The music is written in a style typical of early 20th-century sheet music. The lyrics are in Cyrillic and are placed below the notes. The first staff has a long slur over the first four notes. The second staff has a slur over the first four notes and another slur over the last four notes. The third staff has a long slur over the first four notes. The lyrics are: 'Што ти је, Ма - ро, Крот - ко, мо - ри,' on the first line; 'о - де - ње, Што ти је, Ма - ро,' on the second line; and 'Крот - ко, мо - ри, о - де - ње,' on the third line. The word 'мо-ри' is underlined in the first and third lines.

UMETNIČKE PESME

35. 233. Deka odam sve bog moljam

Deka odam sve bog moljam
Deka odam
Sve bog moljam
S tebe da razgovaram. (2)
Em je mračno, em oblačno,
Moje srce sve je plačno!
Po potoku sitna riba,
Ti si, dušo, moja briga...

Pevao Nazim Harun (Brod, 1946.)

The image shows a musical score for the song 'Deka odam sve bog moljam'. The score is written on four staves of music. The first staff is marked with a tempo of 40 and the word 'Брод' (Brod) above it. The lyrics under the first staff are 'Де - ка о - дам све бог мо - љам,'. The second staff has the lyrics 'Де ка о дам све бог мо - љам'. The third staff is marked with '(Живље)' above it and has the lyrics 'Сте - бе да се ра - зго - во рам,'. The fourth staff is marked with a tempo of 40 and has the lyrics 'Сте - бе да се ра - зго - во рам,'. The music is written in a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature.

OBREDNE PESME

36. 256. Ajde, Stameno, bela rumeno

Ajde, Stameno, bela rumeno, (2)
Ajde, nema kuj, lele, nosi me doma! (2)
Ke si go najde ličnogo muža,
Ličnogo muža, nedomaćina,
Nedomaćina, nevrnikuću;
Svako mesenje, torba tresenje,
Svako pečenje, treski berenje.

Pevao Jovan Lukić, učitelj (Prizren, 1946.)

The image shows a musical score for the song 'Ajde, Stameno, bela rumeno'. The score is written on four staves of music. The first staff has a tempo marking of 240 and a number 256. The second staff has a number 133. The lyrics are written below the notes. The lyrics are: 'Ај - де, Ста - ме - но, бе - ла, ру - ме - но, Ај - де, Ста - ме - но, бе - ла ру - ме - но, Ај - де, не - ма кој, ле - ле, но - си ме до - ма, мо - ре, Ај - де, не - ма кој, ле - ле, но - си ме до - ма.' The word 'Призрен' is written above the second staff. The score is in a 2/4 time signature and a key signature of one sharp (F#).

Ovu šaljivu pesmu pevaju Gorani na sastancima u domu isprošene devojke ili verenog momka. Ovi se sastanci održavaju svake večeri četiri, pet ili šest nedelja pred venčanje. Tim povodom se pevaju i narodne pesme do br. 262. koje sam zabeležio u Brodu.

37. 257. Ajde be, Lešo, da begame mije

Ajde be, Lešo, da begame mije,
Šo će bide, neka bide (2)
Šo će sakaje će davame,
Teško mito će plaćame,
Teško mito sve altani,
I ozdolu golem dukat,
Golem dukat kolalija,
Kolalija debela jazija,
I na ruka strebrena kolbija,
A na grlo dulban, pet altani.

Pevala Eniva Selim (Brod, 1946.)

257

♩ = 184

Брод

Ај - де, бе, Ле - шо, да бе - га - ме ми - је

Ш'о ће би - де не - ка би - де,

Ш'о ће би - де не - ка би - де, И!

The image shows a musical score for the song 'Ajde be, Lešo, da begame mije'. It consists of three staves of music in a single system. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. Above the first staff, the number '257' is printed, and below it, the tempo marking '♩ = 184'. The word 'Брод' (Brod) is written above the second staff. The lyrics are written below the notes. The first staff contains the lyrics 'Ај - де, бе, Ле - шо, да бе - га - ме ми - је'. The second staff contains 'Ш'о ће би - де не - ка би - де,'. The third staff contains 'Ш'о ће би - де не - ка би - де, И!'. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some notes beamed together. There are also some rests and a final cadence at the end of the third staff.

38. 258. Atidžiče, otvori vratiče

Atidžiče, otvori vratiče,
Da ti vidim tvoje belo lice,
Tvoje lice belo, bez belilo!
Gledanice, otvori vratiče,
Da ti vidim tvoja ruda snaga! (2)
Gledanice, otvori vratiče,
Da ti vidim tvoji rusi kosi,
Rusi kosi, kosi nečešlani,
Gledanice, pušti me vo n'tra,
Da ti vidim tvoje bele grđi!

Grupa pevača (Dragaš, 1946.)

The image shows a musical score for the song 'Atidžiče, otvori vratiče'. The score is written on two staves of music. The first staff begins with a treble clef, a 3/4 time signature, and a tempo marking of ♩ = 92. The number '258' is printed above the staff. The melody is written with a long slur over the first two staves. The lyrics are written below the notes. The second staff continues the melody and lyrics. The name 'Dragaš' is written in the upper right corner of the score.

258

♩ = 92

Dragaš

А - ти - ци - че, . о - тво - ри вра - ти - че.

Да ти ви - дим тво - је бе - ло ли - це,

39. 259. Atidžiče, belo, crveno

Atidžiče, belo, crveno, (2)
Obleči džupče šareno,
Obleči džupče šareno, de!
Idriz te čeka pod selo,
So beli kožuf na rame,
Levata ruka sekirče,
Desnata ruka levorver!
"Skendere, prvi gledanik,
Kupaj mi vocna matora,
Da ja napraim tirjanka,
Pa da ti idem kitlarka
Vo tija selo Orgosta,
Vo tija gorno maalo!"

Pevao Sali Bekteš Mandak (Brod, 1946.)

259

Брод

А ти - ци - че бе - ло, цр - ве - но,

А - ти - ци - че бе - ло, цр - ве - но,

О - бле - чи џуп - че ша - ре - но,

О - бле - чи џуп - че ша - ре - но, де!

The image shows a musical score for the song 'Atidžiče, belo, crveno'. It features four staves of music in a single system, all written in a treble clef with a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked as quarter note = 288. The lyrics are written in Cyrillic script below the notes. The word 'Брод' (Brod) is written above the second staff. The lyrics are: 'А ти - ци - че бе - ло, цр - ве - но,' on the first staff; 'А - ти - ци - че бе - ло, цр - ве - но,' on the second staff; 'О - бле - чи џуп - че ша - ре - но,' on the third staff; and 'О - бле - чи џуп - че ша - ре - но, де!' on the fourth staff.

40. 260. Ori Pembe, pembe Dude

Ori Pembe, pembe Dude,
Šo si došla volko rano, (2)
Volko rano, sabaale,
Sabaale, popred saba?
Da li kuća ne bendisa,
Eli svekor ne bendisa?
"Svekor beše - aren svekor,
A svekrva luta zmiija,
Luta zmiija zeerlija,
Dever mi je crven šećer,
Crven šećer kolalija,
A zaova luta kučka,
Luta kučka laurlija!"

Pevale dve devojke (Brod, 1946.)

The image shows two pages of a musical score. The top page is for song 260, 'Ori Pembe, pembe Dude', with a tempo of 120 and a 6/8 time signature. The bottom page is for song 261, 'Se va-li-la, ca-num, se va-li-la Ma-mut pa-shi-ni-ca, što je', with a tempo of 100 and a 3/4 time signature. Both pages are labeled 'Brod' in the top right corner.

260

♩ = 120

Брод

О - ри пем бе, пем бе, Дуде, Шћо си дошла волко ра - но,
Шћо си дошла волко ра - но?

261

♩ = 100

Брод

Се ва - ли - ла, ца - нум, се ва - ли
ла Ма - мут па - ши - ни - ца, што је

41. 261. Se valila Mamut pašinica

Se valila, džanum,
Se valila Mamut pašinica,
Što je, mužu na postela:
"Imam ćerka ka slatka jabouka,
Ga sakaje odže i adžije,
Ne ga davam pašem i begoim,
Će ga dadem, džanum, Mamut-paša,
Će ga dadem Ibru Kulugdžiji,
Kulugdžiji, na men garašćiji,
Što otkinal petogodišen garaz! ...

Pevao Nazim Harun (Brod, 1946.)

42. 262. Ke som sakalo, ne mi si dalo

Ke som sakalo, mila nanice,
Ne mi si dalo,
Mila nanice, ne mi si dalo:
Ja som sakala samo ednogo,
Ti mi si dala vo kaalabal'k,
Vo kalabal'k, vo Adžiinci!
Vo Adžiinci do trista duši!

Pevala grupa pevača (Dragaš, 1946.)

43. 287. Berite se milo svuje

Berite se, mori, milo svuje,
Milo svuje, mori, junakuvo,
Će ideme da zimame,
Da zimame mlada nusa!
Začekajte, počekajte,
Neje nusa ugotvena,
Korališta, nusa, ne oblekla,
Santiterlik ne oblekla,
Svetna pika ne udrila,
Svetni teloi ne puštila,
Lice ne go belosala,
Al obrazi alosala,
Gajtan veđi neje čatmosala,
Bele ruke neje našarala!

Pevao Nazim Harun (Brod, 1946.)

145

287

♩ = 80

Брод

Берите се, мо-ри, ми-ло
сву је, Ми-ло сву
је, мо-ри, Ју-на ку во,

The image shows a musical score for the song 'Berite se milo svuje'. It consists of three staves of music in a 3/4 time signature, with a tempo marking of ♩ = 80. The key signature has one flat (B-flat). The lyrics are written in Cyrillic script below the notes. The word 'Брод' (Brod) is written above the first staff. The score includes various musical notations such as notes, rests, and slurs.

44. 313. Ga prašale Vatima kad'na

Ga prašale Vatima kad'na
Mile trojca braća, što je,
Mile trojca braća:
"Da li će se mužiš, naša sestro,
Naša mila sestro,
Il v roda da sediš, naša sestro,
Vo roda da sediš?"
- Će se mužim, mile trojca braća,
Vo roda ne sedim!
"Da li sakaš, naša mila sestro,
Levak Usen-aga,
Ili sakaš, naša mila sestro,
Suljo, ludo dete,
Ludo i siroto?
Ga dadoa Vatima kad'na
Za star Emin-aga.
Telal viče, more, telal viče
Na četiri strane,
Se sobraha pet stotin svatoi,
Trista bajraktari,
Ga dignaha Vatima kad'na
Na belogo đoga.
Gi prašuje Vatima kad'na
Mili trojca braća:
- Koj je onja, mili trojca braća,
Prvi vo svatoi?
"Toja ti je, mila naša sestro,
Suljo, ludo dete!"
- A koji je, mila trojca braćo,
Vo strede svatoi?
"Toja ti je, mila naša sestro,
Levak Usen-aga!"

- A koji je, mila trojca braćo,
Na kraj vo svatoi?

"Toja ti je, mila naša sestro,
Stari Emin-aga!"

- Beli đogo, mila trojca braćo,
Brada još po bela!

Pa mi padna Vatima kad'na
Od đoga pod đoga,

V trava detelina,

Pa mi dojde stari Emin-aga
Vatima da moli:

"Mesto libe, Vatimo kad'no
S simit će te ranim;

Mesto voda, Vatima kad'no,
S šerbet će te pojim!"

- Da li liči, stari Emin-ago,
Sedlo na magare?

Da li liči Vatima kad'na

Za star Emin-aga?

Za orlište, more, za orlište,

Staro kokoščište,

Za jastreba, more, za jastreba,

Polska jarebica!

Pevao Nazim Harun (Brod, 1946.)

313

Брод

Го пра - ша - ле Ва - ти - ма ка - д' - на

Ми - ле трој - ца бра - ћа, што је.

Ми - ле трој - ца бра - ћа,

45. 339. Ja mu som se promenila

Ja mu som se promenila, - glava ne diga,
Nane, mila nane, se razlutilo! (2)
Kolsuslila raspeklane, ne gi poluje,
Nane, mila nane, go madžosale!
Mu som staila tel sitarka, ne go poluje,
Nane, mila nane, go oharile!
Go 'harile, 'harelice, go oharalile!
Ka si nemala, mori nane, što si ženila,
Dete malovo iš vo kolevka.

Pevao Selman Hasan Rahte (Dragaš, 1946.)

The image shows a musical score for the song "Ja mu som se promenila". The score is written on three staves of music. The first staff begins with a treble clef, a 3/4 time signature, and a tempo marking of quarter note = 138. The number "339" is printed above the first staff. The name "Драгаш" (Dragaš) is written in the upper right corner. The lyrics are written below the notes. The first line of lyrics is "Ja mu som se pro - me - ni - la,". The second line is "Гла - ва не ди - га, На - не,". The third line is "ми - ла на - не, Се раз - лу - ти - ло,". The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some notes beamed together. There are several slurs over the notes, indicating phrasing. The key signature has one sharp (F#).

46. 346. (b) Vrbo zelena, đurđevdenova

Oj mori, vrbo zelena,
Vrbo zelena, đurđevdenova,
Što si se razelenela, (2)
Ne li si gajle imala?
Navedni granke do zemna,
Da ti pokažem dertoi,
Dertoi, dečje aloi,
Što som vo srce imala,
Ofčara som go imalo,
Do polnoć som go čekalo
So žouto vedro vo ruke.

Pevao Ahmet Ašim (Brod, 1946.)

176

346^в

Ој, мо - ри, вр - бо зе - ле - на, Вр - бо
зе - ле - на, Ђур - ђев де - но - ва,
Што си се ра - зе - ле - ни - ла,
Што си се ра - зе - ле - ни - ла?

47. 348. Ori Ru(j)meno, bela sejmeno

Ori Ru(j)meno, bela sejmeno, (2)
Ke si go našla takvogo muža, (2)
Takvogo muža, nedomaćina,
Nedomaćina, nevtikuću,
"Ja som go našla na Rasov Kamen,
De tutun pije, grajne kupuje,
Grajne kupuje, vinoto pije,
Vinoto pije, doma ne spiје,
Som go ranila s leб i sirejne,
Som go pojila s gornečka voda!"

Pevao Selman Hasan Rahte (Dragaš, 1946.)

348

Драгаш

♩ = 168 (♩ = 56)

О - ри Рујј - ме - но, бе - ла сеј - ме - но,

О - ри Рујј - ме - но, бе - ла сеј - ме - но,

The image shows a musical score for the song 'Ori Ru(j)meno, bela sejmeno'. It consists of two staves of music in G major (one sharp) and 3/8 time. The tempo is marked as ♩ = 168 (♩ = 56). The first staff has the lyrics 'О - ри Рујј - ме - но, бе - ла сеј - ме - но,' and the second staff has 'О - ри Рујј - ме - но, бе - ла сеј - ме - но,'. The number '348' is centered above the first staff, and 'Драгаш' is written above the second staff. The music is written in a simple, folk style with a treble clef and a key signature of one sharp.

177

Музыкальный фрагмент, состоящий из двух нотных систем. Каждая система имеет ноты на пятилинейном стане и под ней текст на кириллице. Первая система: ноты на G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. Текст: Ке си го на - шла та - кво - го му - жа,. Вторая система: ноты на G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. Текст: Ке си го на - шла та - кво - го му - жа?

Ке си го на - шла та - кво - го му - жа,

Ке си го на - шла та - кво - го му - жа?

OSTALE OBREDNE PESME

5. Žetvarske i beračke pesme

48. 377. Digaj me, nane, utre porano

Digaj me, nane, utre porano,
Rano će idem na žetva,
Naša je žetva, nane, žetva dalečna,
Duri v planina Maruša,
Ot kade, nane, idet drvari,
Drvari, mladi žetvari.

Pevao Ramadan Karanfil (Dragaš, 1946.)

377 (Берачка)
Драгаш

♩ = 112

Ди - гај ме, на - не, у - тре по ра - но,
Ра - но ће и - дем на жет - ва.

(Ловарска)

The image shows a musical score for the song 'Digaj me, nane, utre porano'. It features two staves of music in a 3/4 time signature with a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked as quarter note = 112. The lyrics are written below the notes. The score is numbered 377 and includes the location '(Берачка)' and the name 'Драгаш'. A note '(Ловарска)' is visible at the bottom right of the score.

REČNIK

Skraćenice

alb. albanski;

arap. arapski;

gor. goranski;

grč. grčki;

dem. deminutiv;

ž. imenica ženskog roda;

lat. latinski;

m. imenica muškog roda;

maked. makedonski;

pers. persiski;

pr. pridev;

tur. turski;

A

Abdeslija (pers.) ž. marama za brisanje ruku i lica kod umivanja (abdesta) pre islamske molitve

Akšam (tur.) m. večer, sumrak, vreme za islamsku molitvu

Al (arap.) m. beda, jad

Altan (pers.) m. zlato, dukat za ukras; alt"n kolalija - okrugao zlatan ukras, medaljon, broš

Aman (tur.) uzvik, uzdah, oh, ah, aj. Obično u dopunskim pripevima koji su postali po ugledu na turske pripeve. Ova vrsta pripeva nema veze sa našim starim oblicima refrena koji su postali u igračkim dijalozima

Aramija (tur.) m. nepošten čovek, pljačkaš, koji hoće aram da uzme

Argat (grč.) m. radnik, nadničar

Asker (tur.) m. vojnik, vojska; Askerl"k, vojni rok

Adžamija (tur.) m. još mlad i neiskusani čovek, nezreo čovek

Adžija (tur.) m. poklonik svetih mesta; bogat čovek, lepo odeveni

B

Baš (tur.) m. glava, glavni; za baš bećara Amzeta, baš odaja, svečana, nameštena, gostinska soba

Bendisati, *begenisati* (tur.) zavoleti

Besa (alb.) ž. vera, dati reč. usmena obeveza ili usmeni ugovor da u određenom roku krvnici (zakrvljeni kod krvne osvete) neće pucati jedan na drugoga: Koga se besa vrzuje

Bećir Kapetan, goranski narodni junak

Boš pril. božem, bajagi

Buljuk (tur.) čopor, grupa, četa vojske; *Buljukbaša* m. zapovednik nad jednim buljukom u staroj turskoj vojsci

V

Vasijet (pers.) m. amanet, poslednja volja, testament, zavet, samrtna zakletva

Vil kondure (tur.) ž. množ. vrsta obuće

G

Gajle (arap.) briga, najviše uz reči imati, nemati

Garaz (arap.) m. mržnja, pizma; garščija, garezdžija (arap.) m. prikrivena mržnja, pristrasnost

Gledanik, gledanica (gor.) m. i ž. miljenik-ica, dragan, dragana

Globočičke Prisuje (gor.) mesto u selu Globočica

Globočica, ime mesta u u srezu Gorskom

Gora ž. župa na Šar Planini (srez Gorski) sa glavnim mesto Dragašom. Skoro poislamljeni stanovnici većinom su bili pečalbari (gurbedžije). Govor im je mešavina srpsko-makedonskog jezika i neispitan. Imaju sačuvane tradicionalne običaje, vrlo su pitomi, gostoljubivi i muzikalni ljudi

Goranin, Goranka m. ž. stanovnik Gore: Goranine ćafanine, // Goranka ti gaće nema

Gorna ž. Kraj sa česmom u selu Brodu (U Gori)

Gorska pr. goranska: Džemilo, gorska hanumo

Grajne (gor.) granje

Grgi, grđi (gor.) mn. grudi

Grne gra (gor.) lonče pasulja

Gurbet (arap.) m. tegoba, patnja, pečal, pečalba; putovanje muškaraca iz nepolodnih krajeva (Gora, Sredska, Sirinić) i životni rad pečalbara van svog mesta stanovanja u cilju zarade hleba za sebe i svoju porodicu

D

Dadija (gor.) ž. dadilja

Daidža, dajdžoi (tur.) m. ujak, ujaci

Debela jazija ž. debelo pisanje, pismena na dukatu

Dejka (gor.) devojče

Derman (pers.) m. klisura, tesnac: tetovski derman padina i klisura Šar Planine od sela Broda prema Tetovu (167)

Dert (pers.) m. muka, nevolja, jad

Dimije (grč.) ž.mn. turske šalvare, *tur dimije* vrsta dimija sa turom koje imaju zlatom ili srmom vežene manžetne; *jum-dimije*, dimije od jumbasme (tur.) jum, vuna i basma, cic, sadašnji delin ili tobralko išaran raznim granama

Dimiskija - dimišćija, demeskinja (arap.) ž. sablja savijena, kakve su nekada kovane u Damasku

Dorija m. konj zatvoreno riđe boje

Dramski (gor.) pr. gurbetdžija koji radi i živi u Drami (grč. Makedonija)

Dremka (maked.) ž. sanak, sananost

Duvak (tur.) val, beo ili u boji, kojim se pokriva nevesta muslimanka na dan venčanja

Dukat (ita.) m. zlatni turski novac; dukat kolalija, okrugao dukat; dukat kovalija, kovan dukat tj. uramljen u zlatan ili srebrni okvir da izgleda veći i skupoceniji

Dulban (verovatno od tur.pers. dilben, tul vrlo tanko platno) m. niza: A na grlo dulban pet altani

Duma (maked. reč engl. doom, izreka) ž. Da ti kažem, Asan-aga, edna duma

Dur, dori (gor.) do sve, dok

DZ

Dzvezda, zvezda

Dzid, dzidoi (gor.) m. zid, zidovi

Đ

Demija (tur.) ž. lađa

Duzel, đuzelj (tur.) slep

Dunđulija (tur.) ž. sa cvetovima otvorene boje

Đurđijen (gor.) m. Đurđevdan

Ž

Žiteštevo (gor.) žitašce, dem. od žito

Ž"lt, žout (gor.) žežen, žut

Z

Z"banče (tur.) dem. od zuban, muški kaput

Zvze (gor.) ž.mn. suze, sluze

Zdverati (gor.) navreti

Zeti, zea, zele (gor.) uzeti

Zeerlija (pers.) ž. otrovnica

Zemna (gor.) zemlja

Zulumćar (tur.) nasilnik, koji čini zulum

Zuluf (pers.) pramen kose koji se ženskinju spušta na slepoočnici

I

Ibrišim (pers.) svileni konac

Igbal (arap.) sreća

Izvaditi, pl. isprostiti, dovesti

Izmećarka (tur.) služavka

Iš (gor.) još

J

Jagličica ž. Jaglič

Jekava (gor.) ž.množ. jeka, odjeci, vika, larma.

Jemenije (tur.) ž. množ. vrsta cipele crvene boje, vrsta obuće koja se dovozila iz Jemena

Jeno (gor.) jedno

K

Kaval (tur.) šuplja cev, šupeljka; m. folklorni muzički duvački instrument od tvrda (obično šimširova) drveta, ali sam u Brodu slušao jednoga seljaka koji je kaval načinio od itelijanskog mitraljeza. Gradi se iz jednog ili iz tri dela (bugarski kaval) veličine od 75 do 85 cm a u Gori obično po dva jednaka za sviranje u dvoje. Cev mu je sa obe strane otvorena, drži se koso i ton se dobija kosim duvanjem. Tembr mu je nežan, sličan flauti i poljskoj javorovoj funeri. Ima šest normalnih rupa i jednu do dve za palceve. Obim kavala prelazi dve oktave.

Kada (tur.) kaduna ž. gospođa

Kail (arap.) pr. voljan, oran, rad

Kabadahija (tur.) m. oblasni upravitelj

Kalabal'k (tur.) mnoštvo, množina

Kaleš (grč. kalos) kalešest pr. lep; malo kalešaste, crnomanjast

Kaluša (gor.) lepotica sa senkom pod očima

Kamnoi (gor.) mn. kamenje

Karši (tur.) preko puta, preko

Kati (gor.) kad

Katmer (tur.) pun cvet, pun karanfil, dupli karanfil

Kaurin (tur.) nevernik, koji nije musliman, Srbin

Klikotiti, gl. klepetati, zveketati

Kitlarka, ćitlarka (gor.) lepo udešena ženska osoba

Kitke rakitke, ž.množ. kitice rakite, vrsta šibe iz familije vrba

Kolalija, neka vrsta šećera

Kolan (tur.) vrsta ženskog pojasa

Kolbija (kom ruka i bikezija) ž. brezletna

Kolsuslila (gor.) ž. jelek

Kolujem (gor.) deliti u smislu milovanja

Kojn (gor.) m. konj

Kojšija (tur. komši, alb. kojšija) m. sused

Korališta (gor.) ž. ženska svadbena odeća

Kosmičića (gor.) m. kosice

Koştan (grč.) m. kesten

Kuzum (tur.) uzvik sa značenjem jagnje

Kundre, kondure (tur.) ž. mn. vrsta starinskih cipela od teleće kože

Kurban (arap.) m. žrtva

Kurdisati (tur.) namestiti

L

Lamba (grč.) ž. svetiljka

Laurlija (gor.) ž. lajavica, ogovardžika

Letuačka (gor.) ž. leto, kratko leto

Lito prid. i pril. retko (sukno, tanko tkano)

Lokum (tur.) vrsta slatkih kolača, kod naših bozadžija znači i ratluk

Lojze, vinograd

M

Mavi (tur.) prid. plav; sit mavi, otvoreno plave boje

Maje (gor.) ž. majko, najo, mamo

Mamudija (tur.) ž. vrsta tankog i širokog zlatnog turskog novca koji se nosi kao ukras

Manesta (gor.) ž. mlada nevesta; ruo manestečko, nevestinska haljina

Madžosan (gor.) prid. od magija, madžija, omađijan, omamljen novcem

Maštrafa (tur. mašrapa) sud za pijenje vode, lonče

Medra (gor.) nedra

Merak (tur.) navika, želja za znanjem, uopšte: želja, žudnja, strast, strasna ljubav

Meraklika (tur.) sentimentalna, osetljiva žena

Milo svuje (gor.) svojština, rodbina

Mito (tur.) dar, otkup za devojkju, miraz

N

Nazilje (arap.) nekakva zubna bolest, nesreća, neugodnostm neprilika

Nafaka (arap.) nasušna potreba, u ovom primeru zarada, prihod

Nevrtikuća (gor.) koji se ne skrašava kod kuće, skitnica

Nusa (alb.) mlada nevesta

O

Ograđe (gor.) njiva karsnog tipa ograđena kamenjem da ne bi zemlju odnele planinske bujice

Omužiti (maked.) udati se, steći muža, замуžiti se, omužiti se

Orlišće (gor.) augm. od orao orlušina

Ornica ž. oranica, izvorna zemlja, zemlja pogodna za oranje

P

Parosati (gor.) oprostiti se, dati neki poklon na rastanku

Pembe sari košulja (tur.) pembe - ružičast, sari - žut

Porta (lat.) vrata, kapija na ulazu u dvorište kuće

Prange (tur.) okovi na nogama

Premužiti (maked.) preudati se

Prefrliti (maked.) prebroditi, preći, prebaciti

Priganice, vrsta prženih kolača, prženice, pirganice, tiganjice, uštipci

Pristav (gor.) lep, naočit, dičan

Promeniti, napromeniti (gor.) obući, preobući, presvući

Puce, dugme

R

Raspeklan (gor.) raspleten

Reden (maked.) nanizan, ukrašen

Ristenka (gor.) hriščanka

Ritče (gor.) dem. od rit

Ruo, ruvo, odeća, haljina

S

Sabaale (tur.) rano

Sajdisati (tur.) ceniti

Sakati (maked.) tražiti, iskati

Salandžak (tur.) ljuljaška

Samo-Drvo (gor.) mesto na putu između Broda i Dragaša

Santiterlik (tur. santin, vrsta satina, terlik - gornja haljina) vrsta haljine

Saraj (tur.) dvor, vlastelinska kuća

Sardisati (tur. sarmak) opkoliti

Svaća, prija

Svirle (gor.) ž. mn. zurle (arap. zamir ili zamr) orijentalški duvački instrument sa duplim piskom kao kod oboe ili fagota, konačnog oblika, veličine do 70 cm (velike zurle) ili skoro upola manje (manje zurle). Tembr im je vrlo oštar i silan tako da su vrlo nepogodne za sviranje u zatvorenom prostoru. Obim im prelazi dve oktave netempriranih tonova. Skraćivanje vazdušnog stuba izvodi se pomoću 7 rupa na prednjoj strani i jednom na zadnjoj koju otvara palac. Folklorni ansambli obuhvataju obično dve zurle i tupan (jedan ili dva). Prva zurla izvodi melodiju, a druga unison ili ležeći ton i obratno. Tupan daje ritam i on je glavni tumač ritmičke forme koje se nižu i menjaju prema ekstazi igrača. Na Balkanu su prodrle još u Srednjem veku. Ima ih i na srednjovekovnim manastirskim freskama u Makedoniji. Savršeniji oblik zurle imaju sopele, naš istarsko-dalmatinski folklorni muzički instrument.

Svetna pika (gor.) svadbena šminka

Sitarka (gor.) praznična marama

Svetni teloi (gor.) navoji za kosu

Sevda (arap.) velika želja, dragana

Sevdah (arap.) čežnja, ljubavni zanos

Sečen Kamen (gor.) m. mesto na putu između Broda i Dragaša

Spaiče, dem. od spahija (gor.) fig. bogat čovek

T

Telal, telalin (tur.) m. birovi, sazivač skupova, nekada knez koji objavljuje narodu naredbe vlasti, novosti

Telosan, a, o prid. ukrašen, namešten, gizdav

Toku, toko, pr. nego, ali

Trlo, tor za stoku

Tupan, tapan (arap.) m. udarački instrument (bubanj) orijentalnog porekla, ali ga (maked.) ima i na manastirskim freskama koje su postale pre turske vladavine na Balkanu. Ugađa se prema zurlama (oko tona e) sa intervalskom diferencijom (između stepena i polustepena) zbog jače prodornosti zvuka koji je vrlo silan. Tupan je isključivi pratilac zurli i glavni ritmički oslonac za njihovu melodisku svirku. Kod tupana razlikujemo četiri vrste udaraca: težom (krivom) maljicom po gornjoj zategnutoj koži, šipkom (prutom) po donjoj i maljicom i šipkom po ramu. Ugađanje se vrši pomoću zatezanja uzice (sidžimki). Kod makedonskih svirača ansambli su sastavljeni od para zurli i para tupana

Tutun (maked.) m. duvan, piti tutun - pušiti

Ć

Ćafanin (alb. ćafa, ždrelo i vrat) m. čovek visoka vrata; čovek iz klisure

Ćulavče (arap. dem. od ćila, vrsta stare kape) ćelepoš, mala kapica

Ćustek (tur.) m. lanac (kojim se vežu prednje noge konja kad pase u livadi, sapon) za sat preko prsiju

Ćurak (tur.) m. odeća nalik na zimski kaput od sukna ili čohe, postavljena ovčom ili kakvom drugom kožom sa runom

U

Ugotviti, spremiti

Ugurola (arap. *ugur* - sreća i tur. *-ola*, neka bude, neka bi bilo) pr. srećno, sa srećom

Ustrounik (gor.) navodadžija, provodadžija

Utre (maked.) sutra

F

Ferizović m. tur. ime za Uroševac na Kosovu

Ferman (tur.) ukaz, naredba

Fidan (tur.) mladica od živa drveta; *fidan bojliče* (tur. boj - uzrast) uzrasla mladica

Fildžanče (tur.) šoljica za crnu kafu

H

Hanuma, hanama, han'm (tur.) gospođa

Harellica (grč. *haros* - smrt) ž. vračara, veštica; *hariti, ohariti* - omađijati

C

C'ftati - cvetati

Č

Čador (tur.) šator

Čevre, dem. od čevriče, marama (maramica) sa vezovima na sve četiri ugla

Čemerika, ž. vrsta ljute trave (svakako zbog njena korena)

Čift (tur.) m. par

Čopuran, -rna, -rno, pr. Trunjav

Čungur (arap.) m. vrsta orijentalne tambure sa dve žice oktavnog ugađanja. Na gornjoj žici se izvodi melodija, a donja daje ležeći ton.

DŽ

Džamadan (tur.) vrsta suknenih prsluka, prsnik; nose ih Brođani, bele su boje i veženi gajtanima

Džamlija soba (tur. džamli) pr. soba sa staklenim prozorima, svečana soba, gostinska soba

Džanfuzlije pogrešno od džanfeslije (tur. džanfes - vrsta svilene materije): dimije od svilene materije koja se obično preliva u dve boje: Jum dimije - džanfuzlije

Džvezda danica (gor.) zvezda danica

Džupče, dem. od džube (arap.) ženska stajaća haljina sa rukavima

Š

Šarka kniga (gor.) šarena, ispisana hartija, pismo

Šejtan (jevr.) m. otpadnik, okačenjak, đavo

Šerbet (tur.) m. čaj od malca (sagorela šećera)

Šijese (gor.) br. šezdeset

Šileina (gor.) šilježe, lanjsko jagnje

Šištevac m. selo u Gorskom srezu

Štica, ž. daska